

Inleiding

De federale staat tekende in 1998 samen met de Vlaamse gemeenschap een samenwerkingsakkoord inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Na intensieve onderhandelingen tussen justitie, het gezondheidsbeleid en welzijn kwam er een wettelijk kader voor de aanpak van daders van seksueel misbruik in de diverse stadia van de strafprocedure. Dit kader ontstond niet omwille van de gekende affaire-Dutroux – er was vooraf reeds aandacht voor deze specifieke doelgroep – maar het bracht de ontwikkeling van een globale, coherente en gecoördineerde aanpak van seksuele delinquenten in België in een stroomversnelling.

Met de totstandkoming van de samenwerkingsakkoorden (Vlaams, Waals en Brussels) werd een tweesporenbeleid inzake de aanpak van daders van seksueel misbruik verankerd. Dit beleid is gericht op zowel het straffen van volwassen daders van seksueel misbruik als het aanbieden van gepaste zorgverlening. Het Universitair Forensisch Centrum heeft hierbij de opdracht gekregen te fungeren als Vlaams steuncentrum en in deze thematiek wetenschappelijke en logistieke ondersteuning te voorzien aan de betrokken partners.

Intussen werken we meer dan twintig jaar met dit werkkader. Het forensisch psychiatrisch en psychologisch landschap is in deze periode echter erg geëvolueerd. Ook is de wetenschappelijke kennis omtrent de begeleiding en behandeling van seksueel delinquenten sterk uitgebreid. Daarom biedt dit boek een waaier aan actuele kennis over de begeleiding en de behandeling van daders van seksueel misbruik.

Naast de toelichting en toepassing van het wettelijk kader van het samenwerkingsakkoord wordt specifieke aandacht besteed aan het huidige seksueel strafrecht, met specifieke casussen om toe te passen in de praktijk. Etiologische theorieën voor seksueel delictgedrag worden toegelicht om nadien in te gaan op hoe en waarom daders van seksueel misbruik stoppen met dergelijk gedrag. Op diagnostisch gebied leggen we de focus op psychiatrische diagnostiek, delictspecifieke (seksuele) diagnostiek en risicotaxatie, om nadien over te gaan naar de relevante behandelmodellen in de forensische zorg. We gaan daarnaast in op gerichte behandelmethoden, therapeutische alliantie en farmacologische interventies, specifiek gericht op daders van seksueel misbruik. Naast de behandeling van daders van seksueel misbruik in het algemeen focussen we op enkele bijzondere doelgroepen, waarbij aandacht gaat naar prevalentie, etiologie,

diagnostiek en interventies. Met deze specifieke doelgroepen krijgen we in de behandelpraktijk immers vaak te maken. Degelijke en gerichte kennis hieromtrent kan ons helpen in het uitbouwen van kwalitatieve en veilige zorg. Tot slot sluiten we af met enkele actuele, ethische en deontologische kwesties in de begeleiding en behandeling van seksueel delinquenten.

Dit praktijkboek is geschreven door Belgische en Nederlandse experts – uit verschillende sectoren – en daarmee relevant voor het Vlaamse en het Nederlandse landschap. Hoewel de wetgevende aspecten specifiek gericht zijn op de Belgische situatie, zijn de hoofdstukken omtrent etiologie, diagnostiek, behandeling en specifieke doelgroepen toepasbaar over de grenzen heen. Gezien de auteurs van de hoofdstukken allen verschillende achtergronden hebben en uit meerdere sectoren komen, kan er hier en daar een andere schrijfstijl, benadering, nadruk of visie opvallen. Deze verschillen weerspiegelen mooi de diversiteit in het Vlaams-Nederlandse landschap.

Het Universitair Forensisch Centrum tracht met dit praktisch werkboek bij te dragen aan een evidence-based aanpak van daders van seksueel misbruik en een onderbouwde en kwaliteitsvolle behandelpraktijk. We hopen dat dit boek naast kennis ook zal bijdragen aan het enthousiasme en de gedrevenheid van professionals om met deze uitdagende doelgroep aan de slag te gaan. Moge de geleverde inspanningen bijdragen aan een veilige(re) maatschappij, een betere re-integratie van seksueel delinquenten en de preventie van seksueel geweld.

Namens de redactie

Prof. dr. Kris Goethals, Minne De Boeck, Tineke Dilliën, Wim Huys & Annelies Nuyts